

NOWY PODRĘCZNIK WOLNOMULARSTWA

DR NORBERT WÓJTOWICZ

NAKŁADEM RENOMOWANEGO WYDAWNICTWA BRILL UKAZAŁA SIĘ KSIĄŻKA, KTÓRĄ FIRMUJĄ SWOIMI NAZWISKAMI DR HENRIK BOGDAN I PROF. JAN AGUSTÍN MARIA SNOEK. W OBU PRZYPADKACH MAMY DO CZYNNIENIA Z BADACZAMI DOSKONAŁE ZNANYMI KAŻDEMU, KTO INTERESUJE SIĘ HISTORIĄ MASONERII I ZACHODNIEGO EZOTERYZMU.

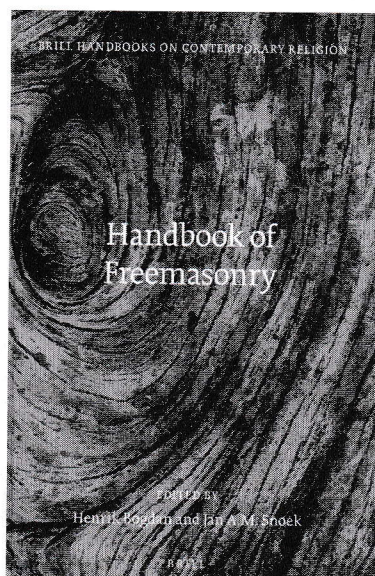
Już samo to stanowi wystarczającą rekomendację, by sięgnąć po tę pozycję z przekonaniem, że czas poświęcony na lekturę nie będzie czasem straconym. A jeśli dodamy do tego fakt, że jest to ósmy tom wydawanej od 2007 z powodzeniem serii podręczników „Brill Handbooks on Contemporary Religion”, to mamy rekomendację podwójną. Na całość liczącego blisko 700 stron dzieła składają się wyważone wprowadzenie redaktorów oraz 30 artykułów pogrupowanych w pięciu obszernych blokach tematycznych:

- I Perspektywy historyczne,
- II Wolnomularstwo i religia,
- III Rytuał, organizacja i przenikanie,
- IV Wolnomularstwo, społeczeństwo i polityka,
- V Masoneria i kultura.

Nie sposób omówić tu wszystkich tych artykułów, ale warto choćby krótko zasygnalizować podejmowaną w nich problematykę.

- **W pierwszej części** znajdziemy wprowadzenie do zasadniczych tematów w historii wolnomularstwa, szereg interesujących odniesień do takich kwestii, jak jego pochodzenie czy wczesne losy. Po wprowadzeniu, pióra redaktorów tomowi, zamieszczone tam zostały teksty poświęcone Starym Obowiązkom, początkom wolnomularskim w Szkocji i w Anglii, związkom wolnomularstwa z templaryzmem, kwestiom oświeceniowym i wreszcie kończący ten blok tekst poświęcony wolnomularskiej historiografii.

- **Część druga** poświęcona została relacjom pomiędzy masonerią a różnymi tradycjami religijnymi, przy czym warto podkreślić, że autorzy nie ograniczyli się do wątków znanych szerzej, lecz sięgają również tam, gdzie

do tej pory brakło kompetentnych opracowań. Powoduje to, że w mojej ocenie blok ten może uchodzić bodaj za najcenniejszą część tej publikacji. Po tekście przybliżającym historyczne relacje pomiędzy wolnomularstwem a Kościołem katolickim, omówione zostały stosunki między wolnomularstwem a prawosławiem i protestantyzmem, relacje między masonerią a dwoma innymi religiami monoteistycznymi – judaizmem i islamem, kwestia relacji między wolnomularstwem a religiami Wschodu, tekst na temat wolnomularstwa i zachodniego ezoteryzmu oraz zamykający ten blok artykuł poświęcony masonerii i nowym ruchom religijnym.

- **W trzeciej części** poruszone zostały takie tematy organizacyjne jak stosowanie rytuałów, przegląd różnych masonskich rytuałów, systemów i wyższych stopni, relacje między Wielkimi Lożami, a także kwestia dotycząca kontaktów między wolnomularstwem a innymi, tak licznymi w kręgach kultury anglosaskiej stowarzyszeniami braterskimi.

- **Czwarta sekcja** dotyczy zagadnień związanych z funkcjonowaniem wolnomularstwa, społeczeństwa i polityki – kwestia kobiet, Murzynów, kolonializmu, nacjonalizmu i problemu wojny.

- **Wreszcie piąta** i ostatnia część omawianego tomu poświęcona została stykowi masonerii i kultury, w tym muzyki, literatury, sztuki nowoczesnej, architektury i kultury materialnej.

Handbook of Freemasonry, red. Henrik Bogdan, Jan A. M. Snoek, Wyd. Brill, Leiden [2014], 689 stron, ISBN 978-90-04-21822-8.

Le Franc-Maçon Polonais • Polish Free Mason • Polnischer Freimaurer

WOLNOMULARZ POLSKI

Liberté – Égalité – Fraternité • Wolność – Równość – Braterstwo

Rele, Adam i Ewa

◊ PISMO PRZYJACIÓŁ SZTUKI KRÓLEWSKIEJ ◊

65

ISSN 1231-0115

Zima 2015/16

cena: 20 zł
(w tym 5% VAT)

W NUMERZE

Wolność-Równość-Braterstwo-
Bezpieczeństwo ..... str. 3

Czwarta kolumna
zamiast piątej? ..... str. 5

Dżihad i my ..... str. 7

XIV Konwent
„Le Droit Humain” ..... str. 9

Jubileusz 15-lecia
Prometei ..... str. 11

Brat Filip Wielkim
Mistrzem WWP ..... str. 15

25 lat loży Nadzieja ..... str. 15

Władysław Misiuna
skończył 90 lat ..... str. 16

Wolnomularstwo
i stopnie wyższe ..... str. 20

Nowy podręcznik
wolnomularstwa ..... str. 23

Profesorowie i masoni ..... str. 29

Bracia i siostry
w Klerykowie ..... str. 33

ASZERA w Busku
o Judymie z Górki ..... str. 36

Król Staś i jego
wolnomularskie ogrody .... str. 40

